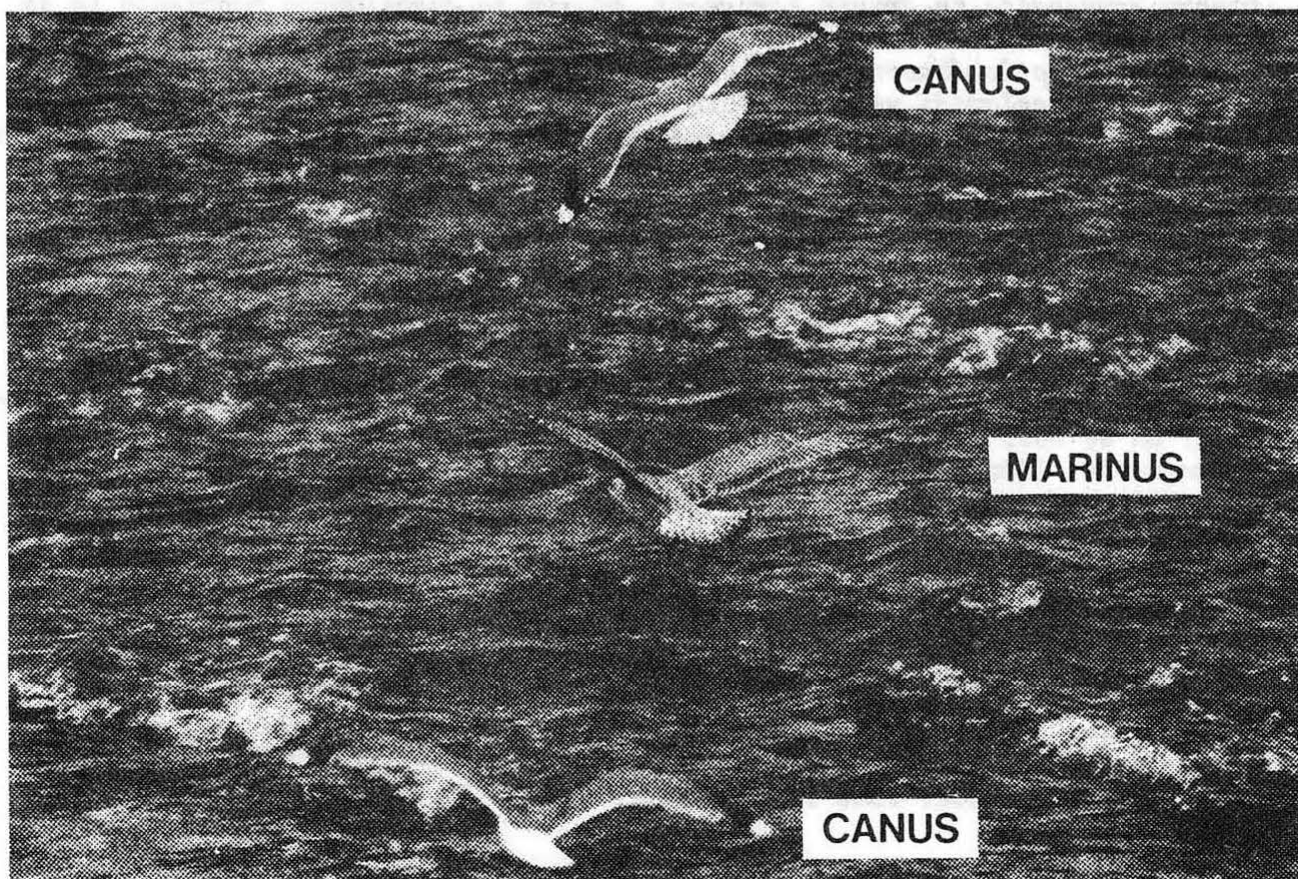
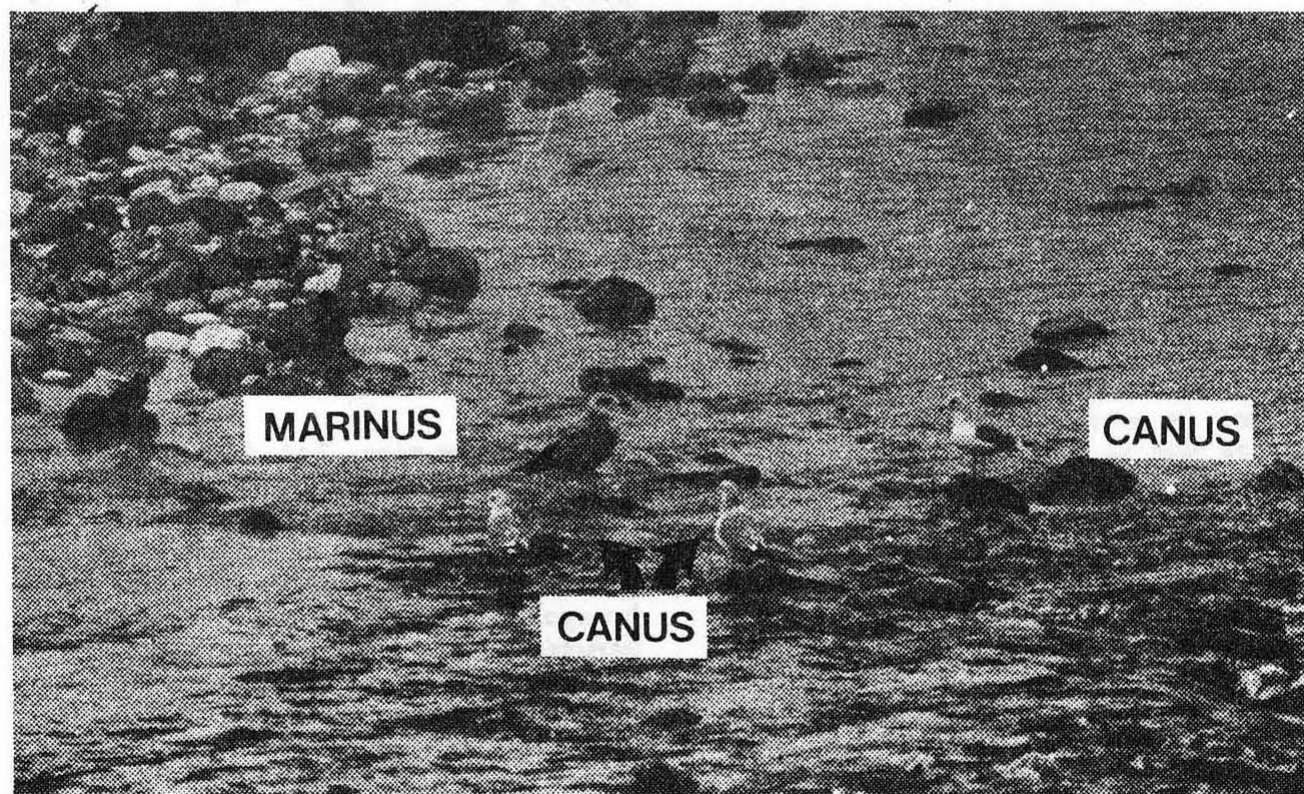
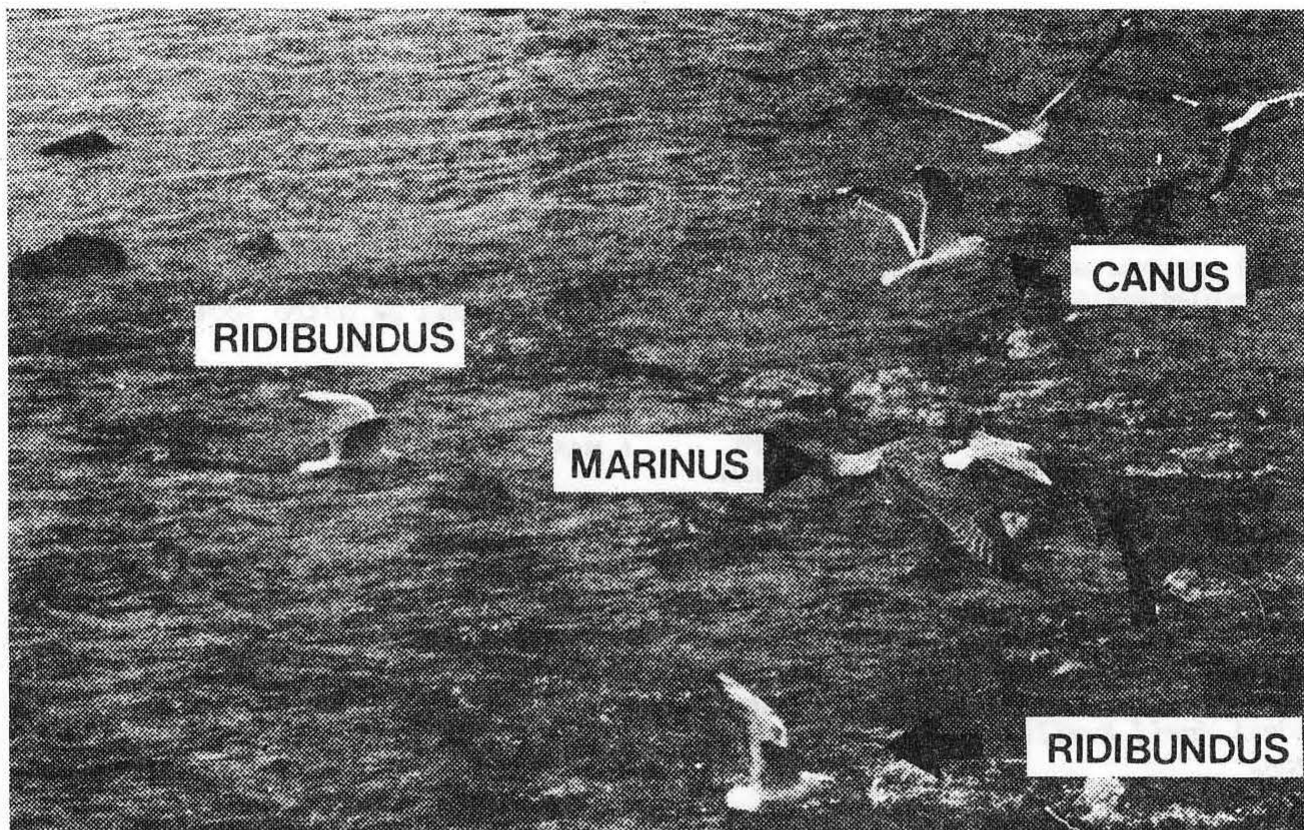

Prezimovanje galebov na Savi v Kranju v januarju 1985 Wintering of gulls on the Sava river at Kranj in January 1985

Med letošnjo januarsko hudo zimo z globokim snegom in mrazom so imeli Kranjčani večkrat priliko videti jate galebov, ki so se spuščali nad reko Savo, ki si jo drugače, žal, bolj kot živi svet lasti industrija. Tako sem v sončnem opoldnevu 11.1.1985 videl z novega Delavskega mostu, kako se nad Savo spreletava jata galebov. Imeli so izrazito belo glavo in rep; sprednji rob sicer sivih kril je bil pri pogledu od zgoraj bel, zadnji pa črn. 13.1. sva z Geistrom opazovala na istem kraju v precejšnejm snežnem metežu 7 enakih galebov, ki so sprva letali nad savskimi valovi, nato pa so posedli skupaj z jato kavk *Coloemus monedula* k ustju kanala ob tovarni Zvezda. Ko sva se jim približala, je jata očitno bolj plašnih črnih ptičev odletela, beli pa so ostali in sva jih določila kot rečne galebe *Larus ridibundus*. Med njimi so bili odrasli ter

prvo in drugoletni mladiči. Nedaleč stran sva splašila sivo čapljo *Ardea cinerea*, ki se je pojavljala na tem kraju več dni. 14.1. sem videl ob močnem sneženju pri kanalu okrog 10 galebov, spet v družbi kavk. Galebi in siva čaplja so bili tam tudi 19.1. Okrog 20 galebov se je zbralo isto dopoldne tudi na nabrežju Majdičevega otoka blizu mostu ob tovarni Tekstilindus. Zaradi daljave jih nisem mogel točno določiti, sem pa opazil med njimi neprimerno večjega galeba v mladostnem grahastem perju s črnimi konicami kril, črnim kljunom in mesnato redečimi nogam. Moja domneva, da gre za srebrnega galeba *Larus argentatus*, se je kasneje potrdila. Tudi tu je čakala v bližini na svoj plen siva čaplja. 20.1. sem ob že omenjeni odplaki opazoval in fotografiral družčino 12 galebov, med katerimi je bilo to pot le nekaj rečnih, večina pa je bila sivih galebov *Larus canus*, prišlekov z evropskega severa.

8., 9., 10. Medtem ko determinacija rečnih in sivih galebov ni bila vprašljiva je bilo srebrnega galeba v prvoletnem zimskem perju težko ločiti od morskega galeba (J. Kurillo).

8, 9, 10 Whereas the identification of Black-headed and Common Gulls was not in dispute, the differentiation of one-year old Herring Gull in winter feathers from a Great black-headed Gull posed some problems. (J. Kurillo)

Na sicer črnih koncih kril so imeli značilno belo konico.

Med to družbo je zaradi svoje velikosti spet močno izstopal galebji mladič, ki je bil zagotovo isti kot prej opisani, torej *argentatus*. Posamezni ptiči so se spreletavali nad savskimi valovi, se spuščali na vodo in posedali po kamnih okrog iztoka kanala. Kot je kazalo, so v odplaki iskali hrano in jo tudi našli - eden od galebov *Larus canus*, si je privoščil celo hrenovko in jo v zraku pogoltnil! Po nekajdnevnem deževju se je snežna odeja precej stanjšala, Sava pa je močno narasla, prav do kanala. Kljub temu sta 26.1 sem večkrat priletela dva galeba, od katerih je bil eden mlad sivi galeb, drugi pa odrasel rečni galeb. Po tem datumu galebov ni bilo več videti. *Jurij Kurillo, Vrečkova 5, 64000 Kranj*

PRIPIS UREDNIKA

Srebrnega galeba v mladostnem perju nam običajno pomagajo determinirati prisotni odrasli primerki. Če pa se takšen galeb pojavi sam sredi zime na reki v notranjosti dežele v družbi s severnjaškimi sorodniki, ga hočeš nočeš moramo primerjati z zamenljivimi vrstami. Takšna čudovita priložnost poglobiti se v primerjavo med srebrnim galebom (*L. argentatus*), rjavim (*L. fuscus*) in morskim galebom (*L. marinus*) se nam je letošnjo zimo ponudila na Savi v Kranju. Primerki v prvem zimskem perju teh treh vrst so si namreč neverjetno podobni. Vsi so približno enake velikosti (zlasti če jih ne vidimo skupaj), imajo močan črn kljun, po hrbtu so rjavkasto grahasti, svetel rep pa imajo temno obrobljen. Pri določevanju moramo biti pozorni na nekaj značilnosti v repu in perutih, ki jih zavoljo preglednosti navajam tabelarično:

L. ARGENTATUS

- svetlejša notranja primarna peresa dajejo vtis "okenca"
- na koncu temnejša sekundarna peresa oblikujejo t. i. letalni rob
- belina repa izrazito prehaja v temen rob

L. FUSCUS

- brez "okenca"
- zunanji veliki krovci oblikujejo poseben temen rob, tako da ima ta vrsta dvojni rob: letalni in krovni
- belina repa se ostro loči od črnega roba

L. MARINUS

- "okence" svetlejše kot pri *L. argentatus*
- temen letalni rob ožji kot pri *L. argentatus*
- belina repa neizrazito prehaja v temen rob.

V Kranju opazovana ptica, čepeča na savskem kamnu je dajala vtis mogočne ptice z velikim kljunom. Ko se je dvignila, je bilo mogoče napraviti prvi izbor. Dovolj počasi je zamahovala s perutmi, da je bilo razločno videti obe značilnosti: okence na prvorednih in temno obrobo na drugorednih letalnih peresih. Tako je že na terenu odpadel sum, da gre za rjavega galeba (*L. fuscus*). Dilema o tem, ali gre za srebrnega (*L. argentatus*) ali morskega galeba (*L. marinus*), so še povečevale zelo različno kontrastirane fotografije v Grantovem priročniku o galebih.

Ni kazalo drugega, kot da zaprosimo vodilnega poznavalca galebov P.J. Granta, za pojasnilo. Takole mi je odgovoril: "Kar zadeva velikega galeba na sliki, bi ga jaz determiniral za srebrnega. Zdi se mi, da je po hrbtu in perutih premalo kontrastno obarvan za morskega. Tudi črna obroba na repu je zanj preveč solidna. Ptica daje vtis srebrnega galeba, vzorec repa, svetlo okence in zgledno poenoten vzorec na perutih in po telesu potrjujejo to determinacijo."

Kot je lepo videti na posnetkih dr. Kurilla, so našemu mladostnemu srebrnemu galebu delali družbo odrasli sivi galebi (*L. canus*) in mladostni rečni galebi (*L. ridibundus*).

Iztok Geister

SUMMARY

Last polar-like winter provided plenty of opportunity for the watching of sea birds in the interior of the country. For example it was possible to watch three species of gulls on the Sava at Kranj. From January 11 till January 26, 1985 not only Black-headed Gulls but also Common Gulls and one

specimen of Herring Gulls were watched. Because the one year old Herring Gull in winter feathers can be mistaken for the Great Black-headed Gull, expert professional opinion was sought from Mr. P. J. Grant, who readily agreed with our opinion that the bird watched was indeed a herring gull.

Gnezditev velikega škurha *Numenius arquata* na Ljubljanskem barju v letu 1985

Nesting of the Curlew *Numenius arquata* on the Ljubljana moor in 1985

Velikega škurha opazujem na Ljubljanskem barju že več let. Letos pa mi je prvič uspelo najti gnezdo. Kot vedno sem opazovala odraslega škurha, ki se je pasel po travniku. Opazila sem, da je nekje na sredini nekega travnika postal bolj pozoren na okolico, začel se je ozirati in videti je bil precej neodločen. Ravno s tem vedenjem je pritegnil mojo pozornost, ker sem podobno vedenje že opazila pri približanju, ko se približujejo gnezdu. Čez nekaj časa se je škurh usedel, se večkrat prestavil, še enkrat vstal in se spet usedel ter obmiroval. Približno eno uro sem ga opazovala na gnezdu. V glavnem je miroval, včasih je s kljunom brskal pod sabo ali po okolici gnezda. Ko je miroval, se je popolnoma zvil z okoljem in ga ni bilo mogoče opaziti. Ptica je prestrašeno zletela, ko se je po poti približal kmet s konjem. Takrat sem se napotila do gnezda in v njem našla eno jajce. Gnezdo je bila majhna kotanjica v tleh in ni bilo postlano z nobenim rastlinjem. Jajce je bilo hruškaste oblike, svetlo zelene barve z rjavimi lisami. Ko sem bila pri gnezdu, sta se oba škurha zadrževala precej daleč in nista kazala nobene vznemirjenosti. Bil je 21. april. Mislila sem, da je to le prvo jajce v gnezdu, in da bo ostala jajca ptica še znesla.

11. Leglo velikega škurha v fazi valjenja z dne 21.4.1985 (D.Ota).

11. The brood of the Curlew during the hatching stage on April 21, 1985 (D.Ota)

H gnezdu sem se vrnila 15. maja, da bi pogledala, če so v gnezdu vsa jajca. Vendar legla ni bilo več in sem sklepala, da je propadlo ali zaradi slabega vremena ali zaradi vznemirjanja, saj nedaleč stran pripravljajo teren za bodoče športno letališče. Odrasle škurhe sem takrat opazovala precej